Participatieplan Waterzuiverende grachten

Over waterkwaliteit, biodiversiteit, ecologie en bijzondere openbare ruimte in Nieuw-West

Wat gaan we doen?

Om de waterkwaliteit in Nieuw-West te verhogen gaan we de oevers van grachten, sloten en singels in Nieuw-West verbeteren. In dit participatieplan leest u hoe u hierbij mee kunt doen.

Kader Richtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water (KRW) is een Europese richtlijn die de landen in de Europese Unie hebben gemaakt om ervoor te zorgen dat al het water in Europa, zoals meren, sloten, grondwater en rivieren schoon en gezond zijn. Dat betekent water waarin planten en dieren goed kunnen leven, vrij van schadelijke stoffen. De deadline voor het behalen van deze doelen is 2027. In Nederland worden in het kader van de KRW meerdere maatregelen uitgevoerd, zoals het aanleggen van vispassages, natuurvriendelijke oevers en het verminderen van vervuiling.

Waterkwaliteit Sloterplas en omliggende grachten

De waterkwaliteit van de Sloterplas en de ruim veertig kilometer aan waterwegen in Amsterdam Nieuw-West voldoet niet aan de Europese Kaderrichtlijn Water. Dit komt onder andere door een te hoge belasting aan fosfor en stikstof. Fosfor en stikstof zijn voedingsstoffen (nutriënten) die van nature in de bodem van het water voorkomen. Ze komen ook in het water terecht via grote hoeveelheden voedingsstoffen uit de landbouw, stoffen uit de lucht, de ondergrond en fout aangesloten rioleringen. Als er te veel van deze stoffen in het water zit dan leidt dit tot minder zuurstof, overmatige groei van algen, minder licht voor planten en daardoor een verlies van biodiversiteit.

Samenwerking gemeente Amsterdam en waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV)

Om de waterkwaliteit en biodiversiteit in de Sloterplas te verbeteren is in opdracht van stadsdeel Nieuw-West en het waterschap Amstel, Gooi en Vecht een werkgroep opgericht. De werkgroep werkt samen aan de KRW-opgave om de waterkwaliteit, en daarmee de biodiversiteit, te verbeteren.

Verbeteren waterkwaliteit Nieuw-West door waterzuiverende grachten

Er moet een combinatie aan maatregelen genomen worden om de waterkwaliteit van de Sloterplas en de omliggende waterwegen te verbeteren. Zoals het opsporen en het herstellen van foute aansluitingen van afvalwater op het regenwaterriool en het aansluiten van volkstuinen op het Amsterdamse rioleringsstelsel. Ook komen er extra plekken voor mossels die algen opeten, en zetten we in op het verminderen van (viezer) stadsboezemwater naar de Sloterbinnenpolder in Nieuw-West via sluizen en gemalen. Een andere maatregel is de aanleg van waterzuiverende grachten. Daar gaat dit plan over.

Ons doel is het verbeteren van de waterkwaliteit in en langs de watergangen van Nieuw-West, en van de Sloterplas zodat er een natuurlijk zuiverend systeem ontstaat waar planten en dieren kunnen leven. Waarmee we ook een toename van de biodiversiteit in en rond het water stimuleren. Daarnaast willen we de belevings- en gebruikswaarde van de oevers voor bewoners waar mogelijk verhogen. Dit moet tegemoetkomen aan beleidsdoelstellingen van waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) en van de gemeente Amsterdam.

Waterzuiverende grachten Nieuw-West

Voorafgaand aan dit project is er onderzoek gedaan. De resultaten van dit onderzoek zijn verwerkt in het plan 'Waterzuiverende grachten Nieuw-West: het ontwerpboek voor 15 watergangen in Nieuw-West'

hierin doen wij voorstellen voor herinrichting van de oevers van een groot aantal grachten, sloten en singels in de Sloterbinnen- en Middelveldsepolder, verder aangeduid met Sloterbinnenpolder.

Inventarisatie van de watergangen
Er is geld beschikbaar gekomen voor de aanpak van een deel van de grachten. We richten ons de aankomende periode op een aantal grachten die verder worden uitgewerkt. Welke grachten dit precies zijn en of al deze grachten ook worden uitgevoerd hangt af van de kosten en haalbaarheid van de doelstelling. In onderstaand overzicht ziet u welke grachten binnen de scope van dit project vallen. Deze hebben we ingedeeld in 3 deelgebieden.

<u>Deelgebied 1:</u>
- Dudok de Withof (F)
- Jacob Tilstraat (G)
- Wessel Gansforstraat (H)

<u>Deelgebied 2:</u>
- Cramergracht (I)
- Frans Bastiaansestraat (N)

<u>Deelgebied 3:</u>
- Grasrijk (K)
- Osdorpergracht (L)
- Hoekenes (M)

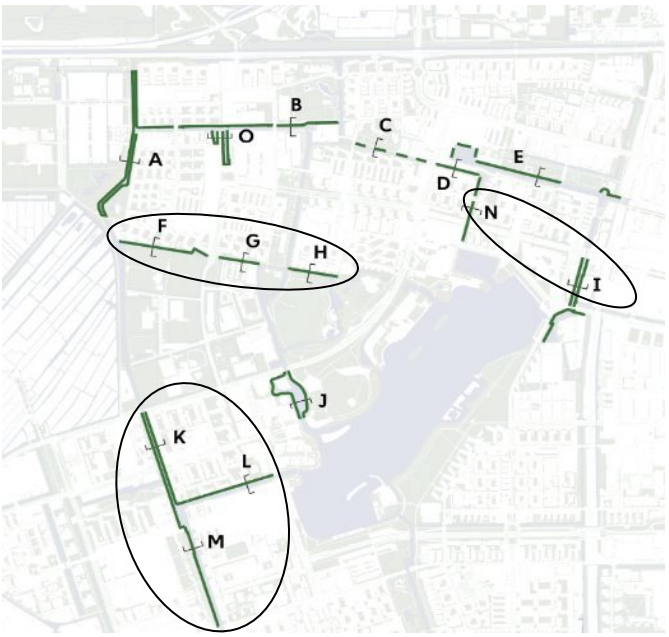

Figuur 1 Kaart met indeling per deelgebied

In de eerste fase van dit project streven we naar zoveel mogelijk kwaliteit, omdat een sterk systeem de meeste kans van slagen heeft. Het is dus nog niet bekend hoeveel kilometer gracht we exact gaan uitvoering in deze eerste fase. We verwachten in de eerste fase van dit project minimaal één deelgebied uit te voeren. Wanneer bekend is welk deelgebied of deelgebieden het meest kansrijk zijn starten we met de participatie.

De insteek is om op een later moment de resterende deelgebieden en watergangen A, O, B, C, D en E aan te pakken. Dit is afhankelijk van beschikbare middelen.

Toelichting ontwerpproces
We werken binnen dit project met drie soorten ontwerpen:

1. **Schetsontwerp (SO)**:
   Dit is de eerste fase van het ontwerpproces. Het schetsontwerp bevat globale ideeën en concepten, zonder veel details. Het doel is om de hoofdlijnen van het ontwerp te verkennen en verschillende opties te onderzoeken.

   Per deelgebied is er een schetsontwerp opgesteld. In dit schetsontwerp zijn de kansen meegenomen die wij vanuit het project zien voor het gebied. Het schetsontwerp is opgesteld aan de hand van Amsterdams beleid, het document Waterzuiverende Grachten Nieuw-West: het ontwerpboek voor 15 watergangen in Nieuw-West, verschillende locatiebezoeken en kanseninventarisaties. Tijdens de participatie vragen wij de direct belanghebbenden om te reageren op dit schetsontwerp.

2. **Voorlopig Ontwerp (VO)**:
   In deze fase worden de ideeën uit het schetsontwerp verder uitgewerkt. Het voorlopig ontwerp bevat meer details, zoals indelingen, materialen en afmetingen. Het is een tussenstap waarin het ontwerp concreter wordt. Er is nog enige ruimte voor aanpassingen op basis van reacties van de direct belanghebbenden.

3. **Definitief Ontwerp (DO)**:
   Dit is de laatste fase van het ontwerpproces. Het definitief ontwerp is volledig uitgewerkt en bevat alle details die nodig zijn voor de uitvoering, zoals technische specificaties, exacte maten en materiaalkeuzes. Het ontwerp is in deze fase klaar om uitgevoerd te worden.

Tijdlijn

- 2023 – Oprichting werkgroep Waterzuiverende Grachten.
- 2023 / 2024 – Onderzoeksperiode
- 2024 – Werkgroep maakt het document 'Waterzuiverende grachten Nieuw-West: het ontwerpboek voor 15 watergangen in Nieuw-West'
- Voorjaar 2024 – Plan gepresenteerd aan bestuurders + vastgesteld door AGV
- Zomer 2024 – Plan gepresenteerd aan wethouder
- 2024-2025 – Opzetten samenwerking AGV en gemeente Amsterdam

Participatie en uitvoering
Momenteel is nog niet bekend wanneer we starten met de participatie. Wanneer de planning bekend is zullen wij deze actief communiceren. Dit doen wij onder andere op de projectpagina en Open Amsterdam. Ook informeren we direct belanghebbenden met een brief. Hetzelfde geldt voor de uitvoering in de verschillende deelgebieden.

Waarom doen we dit samen en wat is uw invloed?

Het totale projectgebied is erg groot. Daarom bekijken we de situatie per deelgebied. Op de locaties waar een oever en gracht wordt aangepakt brengen we de belangen van direct belanghebbenden in beeld. Per deelgebied gaan we de buurt in om direct belanghebbenden (bewoners, ondernemers en organisaties) te informeren en te laten reageren op het schetsontwerp.

Wat vragen we aan u?

Wij vragen belanghebbenden te reageren op de schetsontwerpen per gracht. De focus ligt bij de participatie op de beleving van de gracht. Wij vragen direct belanghebbenden om te reageren op (mogelijke) elementen binnen het ontwerp. U kunt hierbij denken aan onderwerpen als

- Wandelpaden langs de oevers
- Het stimuleren van rondjes door de wijk/ verbinding met andere wijken
- Ontmoetingsplekken in de openbare ruimte
- Groeninrichting van de oever
- Beleving van het water

De projectgroep heeft de watergangen binnen het projectgebied meerdere malen bezocht. Op basis van deze bezoeken is bepaald welke watergangen kansrijk zijn. Voor elke watergang is vervolgens een eerste concept schetsontwerp gemaakt. Dit is opgesteld op basis van de opgehaalde informatie tijdens de bezoeken, de eisen vanuit KRW en het beleid van de gemeente Amsterdam en Waterschap Amstel, Gooi en Vecht.

Wat staat al vast?

Kaderrichtlijn Water
Om de waterkwaliteit in de grachten te verbeteren volgens de Kaderrichtlijn Water ligt de nadruk op een ecologische inrichting die de functies van het watersysteem stimuleert.

Alleen met de juiste inrichting en geschikte (onder)waterplanten kunnen we het gewenste resultaat behalen. Om die reden is het voor bewoners niet mogelijk om mee te denken over de inrichting van het onderwatergedeelte en de randen van de omliggende oevers. Over dit onderdeel van het ontwerp informeren wij de bewoners alleen.

Dit betekent onder andere het aanleggen van natuurvriendelijke oevers. Door het verminderen van harde kades en het creëren van gevarieerde dieptes en begroeiing wordt de ecologie in deze gebieden versterkt. Deze maatregelen dragen bij aan het terugdringen van nutriënten (waardoor er minder algen kunnen groeien en planten minder kunnen woekeren) en het verbeteren van de biodiversiteit.

De inrichting van het water en de omliggende randen van de oevers wordt uitgewerkt door ervaren ecologen, hydrologen (deskundigen op het gebied van water), ontwerpers en landschapsarchitecten.

Beleid en ambities
Het is belangrijk dat de uiteindelijke maatregelen ter verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit in lijn liggen met het beleid van de gemeente Amsterdam, stadsdeel Nieuw-West en het beleid van AGV. Bij het opstellen van de ontwerpen maken we daarom gebruik van de volgende beleidsstukken:

Omgevingsvisie Amsterdam 2050

De omgevingsvisie noemt de waarde van water voor natuur, ecologie en duurzaamheidsdoelen en stelt dat intensiever ruimtegebruik mogelijk negatieve effecten heeft op deze waardes en dat hierdoor de kwaliteitsdoelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) in geding komen. Om een leefbare stad voor mens en dier te houden stuurt de omgevingsvisie 2050 daarom o.a. op rigoureus vergroenen, een natuur inclusieve openbare ruimte, verbeteren van de ecologie, rustgebieden, natuurvriendelijke oevers, verbindingen.

Volg het beleid: omgevingsvisie | Gemeente Amsterdam

Gebiedsgericht Omgevingsprogramma Nieuw-West 2025 (GOP NW)

Het GOP NW concretiseert de Omgevingsvisie 2025 en de Ontwikkelstrategie 2035 voor Nieuw-West. Er wordt ingezet op een solidaire, duurzame en complete stad. Hierbij wordt ook gekeken naar openbare ruimte en groen. Verbetering van de waterkwaliteit en verrijking van de openbare ruimte zijn concrete uitwerkingen die in het GOP staan.

Coalitieakkoord 2022 – 2026

De gemeente Amsterdam blijft inzetten op verdere vergroening van wijken en buurten, het versterken de ecologische waarde van de stad, biodiversiteit, nieuw aan te leggen groen, natuur inclusief bouwen, groene verbindingen en minder versnipperd groen.

Coalitieakkoord en Uitvoeringsagenda | Gemeente Amsterdam

Groenvisie 2020 – 2050

De visie richt zich op het Groen tenzij principe; natuur inclusief aanleggen en beheren bij herinrichten worden meer natuurvriendelijke oevers aangelegd; ecologisch beheer is in 2030 de norm waarbij beheer gericht is op diverse groentypes met ruimte voor veel soorten dieren en

planten; het verbinden van buurten, wijken, parken en groengebieden door groene oevers en groene kades; inheemse planten op oevers en kades.

Groenvisie 2050: een leefbare stad voor mens en dier - openresearch.amsterdam

Amsterdam heel en schoon

Amsterdam heel en schoon gaat uit van vijf principes van hoogwaardig beheer en de daaruit voortkomende doelen voor de openbare ruimte: functionaliteit, duurzaamheid, aantrekkelijkheid, participatie, kosten efficiëntie.

Kader Schoon en Afvalvrij 2025-2028 - openresearch.amsterdam

Watervisie Amsterdam

De Watervisie Amsterdam geeft inzicht in hoe Amsterdam haar water en oevers beter en duurzamer in kan richten. Deze verordening geeft richtlijnen om het gebruik van water en oevers in de stad te optimaliseren.

Watervisie Amsterdam 2040 - openresearch.amsterdam

Ecologische Visie

In de Ecologische visie staat een verdere uitwerking van de Amsterdamse ecologische structuur beschreven. Het beleidsuitgangspunt van deze ecologische visie is: "de ecologische hoofdstructuur wordt gerespecteerd, knelpunten worden aangepakt en voor wijzigingen is, vergelijkbaar met de hoofdgroenstructuur, een besluit van de gemeenteraad nodig."

Ecologische Visie - openresearch.amsterdam

Puccinimethode

Voor de inrichting van de openbare ruimte gewerkt met de Puccinimethode. In de Puccinimethode worden algemene uitgangspunten en afspraken vastgelegd. Dit zijn afspraken over vormgeving van de openbare verlichting en de straatmeubels, de keuze voor het materiaal en voorschriften voor de aanleg van het groen. De Puccinimethode sluit aan op de Visie Openbare Ruimte 2025. De inrichting van de openbare ruimte moet voldoen aan de standaarden uit deze methode. Daarbinnen bestaat een grote ontwerpvrijheid, waarmee per locatie een passend ontwerp tot stand komt. De Puccinimethode is verder uitgewerkt in de Handboeken Rood en Groen. Lees hier meer over de Puccinimethode: Standaard voor het Amsterdamse straatbeeld: Standaard voor het Amsterdamse straatbeeld: Puccinimethode - Gemeente Amsterdam

Waterbeheerprogramma Amstel, Gooi en Vecht 2022 – 2027

Het Waterbeheerprogramma van waterschap Amstel, Gooi en Vecht geeft invulling aan de aanpak en maatregelen van het waterschap om de watertaken goed te kunnen uitvoeren. Ook de maatregelen voor de Kader Richtlijn Water (KRW) zijn hierin opgenomen, in hoofdstuk 7 Gezond water. Daarbij wordt ook omschreven hoe het waterschap van plan is de omgeving hierbij te betrekken.

Waterbeheerprogramma 2022-2027

Waterbeheer programma Amstel, Gooi en Vecht 2022-2027

Waterschapsverordening Amstel, Gooi en Vecht

In de Waterschapsverordening (voorheen de Keur) staan de regels van het waterschap voor het water en de dijken. Hierin staat dus wat een inwoner, bedrijf of medeoverheid wel en niet mag, of dat hiervoor een vergunning nodig is. Het waterschap stelt deze regels op om te zorgen dat er voldoende en schoon water is en dat de dijken sterk blijven om de veiligheid te waarborgen.

Waterschapsverordening | Waterschap AGV

Waterschapsverordening Amstel, Gooi en Vecht | Lokale wet- en regelgeving

Overkoepelend Participatieplan KRW-projecten

Het Overkoepelend Participatieplan gaat over de projecten van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) uit het SGBP-III (stroomgebiedbeheerplan). In een participatieplan licht het bestuur van het waterschap toe hoe de participatie zal worden toegepast in de projecten.

Participatieplan

Wie kunnen er meedoen?

Per deelgebied stellen we een stakeholderanalyse op in samenwerking met het gebiedsteam. Dit doen we om de omgeving en de direct belanghebbenden goed in beeld te krijgen. Ook kijken we hierbij naar de projecten in de omgeving. Wanneer vanuit deze projecten participatie georganiseerd wordt is dat traject leidend en zullen wij hierop aansluiten.

We betrekken per grachtdeel de direct belanghebbenden (bewoners, ondernemers en organisaties). We willen zoveel mogelijk betrokkenen uit de buurt spreken om ervoor te zorgen dat het ontwerp goed past bij de wensen en behoeften van de directe omgeving. We vinden het belangrijk dat iedereen in de buurt mee kan denken over de inrichting van de openbare ruimte rond de waterzuiverende grachten, ook mensen die normaal minder vaak meedoen met gemeentelijke participatie. We gebruiken hierbij ingangen vanuit sleutelfiguren en netwerken in de wijk, zoals bewonerscommissies, VVE's en maatschappelijke organisaties.

Afstemming gebiedsmakelaren

We werken samen met gebiedsmakelaars om direct belanghebbenden te bereiken en aan te spreken. Dit doen we door gezamenlijk een stakeholderanalyse op te stellen. We proberen stakeholders in de communicatiemiddelen zo direct mogelijk te benaderen. Dit doen we onder andere door geadresseerde brieven te versturen.

Afstemming raakvlakprojecten

We houden tijdens de participatie rekening met andere projecten in de omgeving. Bij sommige grachten valt een deel van de gracht binnen het projectgebied van andere projecten. Bij deze grachten zorgen we voor een goede afstemming met onze raakvlakprojecten. Wanneer er vanuit deze projecten participatie georganiseerd wordt is dat traject leidend en zullen wij hier als samenwerkingsproject op aansluiten. Dit doen we omdat we het belangrijk vinden dat het voor de direct belanghebbenden duidelijk is via welke weg zij kunnen reageren op het schetsontwerp.

Groengroepen Nieuw-West

Wij zijn ons ervan bewust dat de thema's waterkwaliteit en biodiversiteit ook de interesse zal wekken bij bewoners die zich betrokken voelen bij groen en natuur in de stad. We weten dat er in Nieuw-West meerdere groengroepen actief zijn die mooie initiatieven hebben doorgevoerd. Mogelijk hebben zij

relevante praktijkervaring opgedaan die voor ons project ook relevant is. Daarom zullen wij naast de direct belanghebbenden ook de groengroepen van Nieuw-West als projectteam actief benaderen.

Hoe en wanneer kunt u meedoen?

- ***Informatiebijeenkomsten / reageren op schetsontwerp***

Per deelgebied gaan we de buurt in om direct belanghebbenden te informeren en te laten reageren op het schetsontwerp. Dit doen wij door middel van een informatiebijeenkomst.

We starten deze bijeenkomst met een informatieve presentatie over waterkwaliteit en biodiversiteit. Deze presentatie wordt gegeven door experts van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht. Tijdens deze presentatie vertellen we direct belanghebbenden over het doel van het project, het belang van een goede waterkwaliteit en de biodiversiteit rond en in het water. We vinden het namelijk erg belangrijk om niet alleen te vertellen wat er mogelijk gaat veranderen maar ook waarom deze veranderingen zo belangrijk zijn.

Vervolgens licht de ontwerper het schetsontwerp voor het deelgebied toe. Tijdens deze presentatie wordt toegelicht welke maatregelen er noodzakelijk zijn om de waterkwaliteit van het desbetreffende deelgebied te verbeteren.

Na afloop van de presentaties gaan we met de direct belanghebbenden in gesprek en is er ruimte voor het stellen van vragen. Direct belanghebbenden kunnen daarnaast via een reactieformulier reageren op het ontwerp en feedback meegeven. Daarnaast vragen wij hen om hun e-mail achter te laten. Via deze weg houden wij de direct belanghebbenden op de hoogte van de voortgang van het project.

We nemen waar nodig en mogelijk de reacties van de buurt mee in de uitwerking van het ontwerp van de grachten.

- ***Delen voorlopig ontwerp***

We vinden het belangrijk om de buurt te informeren over het ontwerpproces. We stellen direct belanghebbenden op de hoogte van de voortgang en het vervolgproces. Op het moment dat wij de feedback van de informatiebijeenkomst hebben verwerkt in het voorlopig ontwerp delen wij deze met de direct belanghebbenden. We delen op dat moment het voorlopig ontwerp en geven hierbij duidelijk aan wat er gebeurd is met de feedback die wij eerder van de direct belanghebbenden hebben ontvangen. Welke feedback hebben we wel kunnen verwerken en welke niet? Maar vooral waarom deze wensen wel of niet verwerkt konden worden. Alle direct belanghebbenden die hun gegevens hebben achtergelaten tijdens de eerste bijeenkomst ontvangen van ons bericht. Zij kunnen via de e-mail reageren op het voorlopig ontwerp.

- ***Uitwerken voorlopig ontwerp naar definitief ontwerp***

Vervolgens werken we het voorlopig ontwerp intern uit tot een definitief ontwerp en een technisch ontwerp.

Wat gebeurt er met uw inbreng?

Van alle bijeenkomsten die worden georganiseerd, om het ontwerp per deelgebied te laten zien en reacties op te halen van de direct belanghebbenden, wordt een verslag gemaakt. In dit verslag staat:

- Welke reacties wij hebben ontvangen

- Welke reacties wij wel meenemen in het ontwerp en waarom wij deze meenemen.
- Welke reacties wij niet mee kunnen nemen in het ontwerp en waarom wij deze niet mee kunnen nemen.

Deze verslagen komen op de projectwebsite en op Open Amsterdam te staan.

Vooruitblik

De voortgang van het project zal te volgen zijn via een projectpagina, zodra deze online is wordt de link toegevoegd. Bovengenoemd proces wordt gecommuniceerd op de projectpagina. Op het moment dat de planning van het project bekend is zal dit gecommuniceerd worden via de projectpagina. Per deelgebied ontvangen de direct betrokkenen ook brieven met informatie over de voortgang van het project.